

PHÒNG GD&ĐT QUẬN HÀ ĐÔNG

HƯỚNG DẪN NHIỆM VỤ CHUYÊN MÔN CẤP THCS MÔN ĐỊA LÍ - NĂM HỌC 2018 – 2019

Căn cứ Hướng dẫn số 3783/SGD&ĐT-GDPT ngày 10/09/2018 của Sở GD&ĐT Hà Nội về việc định hướng chuyên môn cấp THCS năm học 2018-2019, Phòng GD&ĐT quận Hà Đông hướng dẫn nhiệm vụ trọng tâm của môn Địa lí cấp THCS năm học 2018-2019 cụ thể như sau:

1. Về việc thực hiện qui chế chuyên môn

- Các trường *xây dựng và thực hiện kế hoạch dạy học Địa lí* với khung thời gian 37 tuần thực học (học kỳ I: 19 tuần, học kỳ II: 18 tuần), đảm bảo thời gian kết thúc học kỳ I, kết thúc năm học thống nhất toàn quận và đúng với khung PPCT của Bộ Giáo dục.

- Xây dựng Kế hoạch dạy học môn Địa lí phù hợp với điều kiện thực tế của nhà trường theo hướng sắp xếp lại các tiết học trong sách giáo khoa nhằm tạo thuận lợi cho việc áp dụng các phương pháp và kĩ thuật dạy học tích cực; chú trọng giáo dục đạo đức và giá trị sống, rèn luyện kĩ năng sống, thực hành pháp luật. Kế hoạch dạy học phải được thống nhất trong tổ/nhóm chuyên môn và được Lãnh đạo nhà trường phê duyệt, Phòng giáo dục đào tạo Quận xác nhận trước khi thực hiện.

- Tinh giản những nội dung dạy học vượt quá mức độ cần đạt về kiến thức, kĩ năng của chương trình giáo dục phổ thông hiện hành; Rà soát nội dung môn Địa lí với các môn học khác như Ngữ văn, Lịch sử, GDCD để điều chỉnh nội dung dạy học theo hướng tích hợp liên môn phù hợp với điều kiện thực tế của nhà trường và địa phương, trên cơ sở đảm bảo chuẩn kiến thức, kĩ năng và thái độ của từng lớp học.

- ***Đảm bảo 100% giáo viên lên lớp có giáo án mới hoặc đã bổ sung, điều chỉnh*** cho phù hợp với đối tượng học sinh; cập nhật những thông tin mới, phù hợp thay cho những thông tin cũ, lạc hậu. ***Thiết kế bài học theo tiến trình của hoạt động học.***

- Thực hiện dạy đủ các giờ dạy theo quy định, các tiết thực hành và các tiết dạy ***Địa lí Hà Nội***.

- Thực hiện các qui định về hồ sơ, sổ sách chuyên môn, về số đầu điểm theo qui định.

- **Thực hiện nghiêm túc các văn bản về "Hướng dẫn kiểm tra đánh giá xếp loại" của Bộ GD và Sở GD, cập nhật định hướng kiểm tra đánh giá theo hướng "mở" nhằm đánh giá năng lực, phẩm chất của học sinh**

- Tổ chức tốt việc dự giờ, kiểm tra việc thực hiện quy chế chuyên môn trong tổ/nhóm.

- **Tuân thủ hướng dẫn điều chỉnh nội dung dạy học (giảm tải) trong SGK của Bộ GD-ĐT.**

2. Đổi mới phương pháp dạy học và kiểm tra, đánh giá

a. Thực hiện đổi mới phương pháp, hình thức tổ chức dạy học

- **Xây dựng kế hoạch bài học** theo hướng phát huy tính chủ động, tích cực, tự học của học sinh thông qua thiết kế tiến trình dạy học thành các hoạt động học để thực hiện cả ở trên lớp và ngoài lớp học.

- **Chú trọng rèn luyện cho học sinh phương pháp tự học**, tự nghiên cứu SGK để tiếp nhận và vận dụng kiến thức mới thông qua giải quyết nhiệm vụ học tập; dành nhiều thời gian trên lớp cho HS luyện tập, thực hành, trình bày, thảo luận, bảo vệ kết quả học tập của mình; GV tổng hợp, nhận xét, đánh giá, kết luận để học sinh tiếp nhận và vận dụng.

- **Đẩy mạnh việc vận dụng dạy học giải quyết vấn đề, các phương pháp thực hành trong bộ môn; tăng cường liên hệ thực tiễn.**

- **Tiếp tục thực hiện tốt việc sử dụng di sản văn hóa trong dạy học**; tăng cường giáo dục sử dụng năng lượng tiết kiệm và hiệu quả; bảo vệ môi trường; đa dạng sinh học và bảo tồn thiên nhiên; ứng phó với biến đổi khí hậu, phòng tránh và giảm nhẹ thiên tai;

- **Chú trọng mục tiêu giáo dục tư tưởng đạo đức**, định hướng thái độ, hành vi cho học sinh thông qua những kiến thức Địa lí.

- **Xây dựng hệ thống câu hỏi hợp lý, phát triển tư duy của học sinh.** Tăng cường các câu hỏi tạo điều kiện để học sinh được bày tỏ quan điểm, chính kiến ngay trong giờ học về các vấn đề địa lí kinh tế - xã hội hiện nay.

- **Sử dụng kết hợp nhiều phương pháp phù hợp** với bài dạy và đối tượng học sinh, tăng cường sử dụng đồ dùng dạy học. Đặc biệt, sử dụng đúng, đủ các phương tiện dạy học như Bản đồ, Atlat để tạo hứng thú và nâng cao kĩ năng Địa lí cho học sinh.

- **Đa dạng hóa các hình thức dạy học**, ngoài dạy học ở trên lớp cần chú ý các

hình thức dạy học ngoài thực địa, phòng thực hành Địa lí hoặc các hoạt động ngoại khóa, hoạt động trải nghiệm sáng tạo, nghiên cứu khoa học của học sinh; sử dụng các hình thức dạy học trên cơ sở ứng dụng công nghệ thông tin và truyền thông như: trường học kết nối...

- Tích cực triển khai công tác nghiên cứu khoa học đối với học sinh trung học; động viên học sinh trung học tích cực tham gia Cuộc thi nghiên cứu khoa học kỹ thuật năm học 2018-2019 theo hướng dẫn tại công văn số 3521/BGDĐT-GDTrH ngày 17/8/2018 của Bộ, kế hoạch Cuộc thi khoa học kỹ thuật dành cho học sinh của Sở GDĐT Hà Nội.

b. Đổi mới kiểm tra, đánh giá

Đổi mới kiểm tra đánh giá theo hướng **chú trọng đánh giá năng lực, phẩm chất, đánh giá quá trình học tập của học sinh**. (Các năng lực: tự học, giải quyết vấn đề, sáng tạo, tự quản lý, giao tiếp, hợp tác, sử dụng CNTT, ngôn ngữ, tính toán; Các phẩm chất: yêu gia đình, quê hương, đất nước; nhân ái, khoan dung; trung thực, tự trọng; có trách nhiệm với bản thân, cộng đồng, tôn trọng pháp luật,...)

Cần quán triệt các nhiệm vụ cụ thể sau đây:

- *Tổ chức chặt chẽ, nghiêm túc, đúng quy chế ở tất cả các khâu* ra đề, coi, chấm và nhận xét, đánh giá học sinh trong việc thi và kiểm tra; đảm bảo thực chất, khách quan, trung thực, công bằng, đánh giá đúng năng lực và sự tiến bộ của học sinh.

- *Chú trọng đánh giá thường xuyên đối với học sinh*: đánh giá qua các hoạt động trên lớp; đánh giá qua hồ sơ học tập, vở học tập; đánh giá qua việc học sinh báo cáo kết quả thực hiện một dự án học tập, nghiên cứu khoa học; đánh giá qua bài thuyết trình (bài viết, bài trình chiếu, video clip,...). Giáo viên có thể sử dụng các hình thức đánh giá nói trên thay cho các bài kiểm tra thường xuyên hiện hành.

- *Kết hợp đánh giá trong quá trình dạy học, giáo dục và đánh giá tổng kết cuối kỳ, cuối năm học*; đánh giá của giáo viên với tự đánh giá và nhận xét, góp ý lẫn nhau của học sinh, đánh giá của cha mẹ học sinh và cộng đồng. Khi chấm bài kiểm tra phải có phần nhận xét, hướng dẫn, sửa sai, động viên sự cố gắng, tiến bộ của học sinh.

- *Thực hiện nghiêm túc việc xây dựng đề kiểm tra 1 tiết, cuối học kỳ, cuối năm học theo ma trận và viết câu hỏi phục vụ ma trận đề*.

Đề kiểm tra bao gồm các câu hỏi, bài tập (tự luận hoặc trắc nghiệm) theo 4 mức độ yêu cầu (nhận biết, thông hiểu, vận dụng, vận dụng cao); **phù hợp với năng lực thực tế của HS và cập nhật yêu cầu đổi mới tuyển sinh vào lớp 10 THPT**. Cần

cứ vào mức độ phát triển năng lực của HS, GV và nhà trường xác định tỉ lệ các câu hỏi, bài tập theo 4 mức độ yêu cầu trong các bài kiểm tra trên nguyên tắc đảm bảo sự phù hợp với đối tượng và tăng dần tỉ lệ các câu hỏi, bài tập ở mức độ yêu cầu vận dụng, vận dụng cao.

- *Kết hợp linh hoạt giữa kiểm tra trắc nghiệm và tự luận*, đảm bảo cả phần lí thuyết và kĩ năng. Tập trung vào kĩ năng Địa lí như: nhận dạng biểu đồ, xử lí số liệu, vẽ đúng các dạng biểu đồ yêu cầu và nhận xét biểu đồ; nâng cao yêu cầu vận dụng kiến thức liên môn vào thực tiễn.

- Tăng cường sử dụng câu hỏi/đề mở, thảo luận thống nhất trong tổ/nhóm việc xây dựng đáp án, hướng dẫn chấm “mở” đảm bảo dễ chấm, đánh giá công bằng, chính xác năng lực học sinh. *Đặc biệt, tăng cường ra các câu hỏi mở*, gắn với thời sự quê hương, đất nước tạo điều kiện để học sinh được bày tỏ chính kiến của mình về các vấn đề kinh tế, chính trị, xã hội.

- Đề xuất và lựa chọn, hoàn thiện các câu hỏi, bài tập kiểm tra theo định hướng phát triển năng lực để bổ sung cho thư viện câu hỏi của nhà trường ; tăng cường xây dựng nguồn học liệu mở.

- Đảm bảo chất lượng đại trà, quan tâm đến giáo dục mũi nhọn, tuyên truyền về việc ***đổi mới tuyển sinh vào lớp 10 THPT***.

3. Hoạt động bồi dưỡng chuyên môn.

a. Xây dựng các chủ đề

- Việc xây dựng các chủ đề dạy học và kiểm tra đánh giá theo hướng phát triển năng lực, phẩm chất của học sinh yêu cầu đối với môn Địa lí ở các trường THCS như sau: mỗi khối lớp xây dựng **ít nhất 01 chủ đề/học kỳ**; Các chủ đề dạy học và kiểm tra đánh giá theo hướng phát triển năng lực, phẩm chất của học sinh phải được thể hiện trong kế hoạch dạy học bộ môn và được thống nhất trong tổ/nhóm chuyên môn.

- Trong năm học, thực hiện **01 đến 02 chuyên đề** sinh hoạt chuyên môn cho toàn quận. Cụ thể, giao trường THCS Nguyễn Trãi thực hiện chuyên đề cấp Quận thời gian từ 29/10-3/11.

b. Sinh hoạt chuyên môn của trường, của quận

Đổi mới phương thức, nâng cao hiệu quả hoạt động của tổ/nhóm chuyên môn thực hiện theo công văn 5555/BGDĐT-GDTrH ngày 08/10/2014 của Bộ GD-ĐT và công văn 10801/SGDĐT-GDTrH ngày 31/10/2014 của Sở GD-ĐT:

- Đầu tư nghiêm túc, xây dựng kế hoạch tổ/nhóm chuyên môn cụ thể, chi tiết, khoa học thể hiện rõ chỉ tiêu, giải pháp của từng nhiệm vụ cụ thể; kế hoạch sinh hoạt tổ/nhóm chuyên môn thiết thực, không hình thức, giảm các thủ tục hành chính.

- Sinh hoạt tổ/nhóm chuyên môn trong các trường, cụm trường tập trung theo hướng nghiên cứu bài học (phân tích bài học minh họa nên chọn các bài dài, bài khó, bài có nội dung giảm tải,...); các chuyên đề, chủ đề dạy học tích hợp liên môn; phân tích, đánh giá về chất lượng đề thi, kiểm tra định kì, phân tích kết quả làm bài của học sinh; trao đổi, thảo luận về các PPDH, KTDH tích cực, phương pháp hướng dẫn học sinh tự học ...

- Việc dự giờ không chỉ nhận xét giáo viên mà chủ yếu thông qua việc quan sát, nhận xét hoạt động học tập của học sinh để từ đó điều chỉnh việc tổ chức dạy học của giáo viên.

Lấy hành vi học tập của học sinh làm trung tâm thảo luận. Chú ý trả lời hệ thống câu hỏi: HS học như thế nào? HS đang gặp khó khăn gì? Nội dung, phương pháp, hệ thống câu hỏi có phù hợp và tạo hứng thú cho HS không? Kết quả cuối cùng có được cải thiện hay không? Nếu cần điều chỉnh thì điều chỉnh gì và điều chỉnh như thế nào?...

- Chủ động triển khai các hoạt động chuyên môn trên trang mạng “Trường học kết nối”

4. Về các kỳ thi:

a. Thi HSG cấp quận lớp 9

- Thời gian thi: tháng 11 năm 2018

- Hình thức thi: Tự luận

- Thời gian làm bài: 150 phút. Thang điểm 20

- Nội dung thi:

* Về kiến thức:

+ Địa lí 8: Ôn các bài 28, 31, 33, 41, 42, 43.

+ Địa lí 9: Ôn các bài: 2, 4, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 17, 18, 20, 21, 22, 23, 24, 25.

* Về kĩ năng:

+ Sử dụng atlas Địa lí Việt Nam.

+ Biểu đồ: xử lí số liệu, vẽ, nhận xét và giải thích

+ Phân tích bảng số liệu.

b. Thi HSG thành phố

+ Hình thức thi: Tự luận

+ Thời gian làm bài: 150 phút. Thang điểm 20

+ Phạm vi:

▶ Lí thuyết:

•Địa lí Việt Nam (tự nhiên Việt Nam, dân cư - xã hội, ngành kinh tế, vùng kinh tế, vấn đề biển đảo).

▶ Kỹ năng:

•Sử dụng Atlas Địa lí Việt Nam.

•Biểu đồ: xử lí số liệu, vẽ và nhận xét.

•Phân tích bảng số liệu về tự nhiên, dân cư, kinh tế.

- Thi vào lớp 10 THPT (nếu có)

+ Chú ý nâng cao hiệu quả dạy học, hướng dẫn học sinh tự học, nắm chắc kiến thức cơ bản ngay trên lớp, nội dung kiến thức trong chương trình cần cập nhật, bổ sung đảm bảo tính thời sự, gắn liền với thực tiễn địa phương.

+ Xây dựng hệ thống bài tập, đề kiểm tra, đề thi trắc nghiệm, tự luận bám sát ma trận đề với tỉ lệ: 50% nhận biết, 40% thông hiểu, 10% vận dụng.

*** Thi giáo viên giỏi thực hiện theo các văn bản quy định của Sở.**

5. Dạy học lồng ghép giáo dục quốc phòng và an ninh

Triển khai dựa trên Kế hoạch 3464/KH-SGDĐT ngày 16/8/2018 của Sở GDĐT Hà Nội

- Địa chỉ lồng ghép

TT	Lớp	Tên bài	Hình thức, nội dung lồng ghép
1	Lớp 6	Từ bài 03 đến bài 05	Giới thiệu bản đồ hành chính Việt Nam và khẳng định chủ quyền của Việt Nam đối với biển Đông và hai quần đảo Trường Sa và Hoàng Sa.
2	Lớp 7	Bài 10: Dân số và sức ép dân số tới tài nguyên môi trường ở đới nóng	Ví dụ về sự gia tăng dân số có ảnh hưởng đến đời sống vật chất và môi trường tại một số thành phố lớn ở nước ta.
		Bài 11: Di dân và sự bùng nổ đô thị ở đới nóng	Ví dụ để chứng minh sự bùng nổ đô thị làm gia tăng các tệ nạn xã hội, từ đó phá vỡ môi trường tự nhiên và xã hội.

		Bài 17: Ô nhiễm môi trường ở đới ôn hòa	Ví dụ để giải thích nguyên nhân dẫn đến ô nhiễm môi trường.
3	Lớp 8	Bài 24: Vùng biển Việt Nam	- Những cơ sở pháp lý của nhà nước ta để khẳng định chủ quyền của Việt Nam đối với biển Đông và hai quần đảo Trường Sa và Hoàng Sa. - Giới thiệu các mốc chủ quyền chủ yếu trên trên đất liền và biển, đảo.
		Bài 30: Thực hành đọc bản đồ Việt Nam (trang 100)	
4	Lớp 9	Bài 14: Giao thông vận tải và bưu chính viễn thông	Ví dụ về giao thông vận tải và bưu chính viễn thông gắn với quốc phòng và an ninh.
		Bài 38: Phát triển tổng hợp kinh tế và bảo vệ tài nguyên môi trường biển - đảo.	Ví dụ để chứng minh phát triển kinh tế biển phải gắn với nhiệm vụ quốc phòng và an ninh
		Bài 39 (tiếp theo): Phát triển tổng hợp kinh tế và bảo vệ tài nguyên môi trường	
		Bài 40: Đánh giá tiềm năng kinh tế của các đảo ven bờ và tìm hiểu về ngành công nghiệp dầu khí	

6. Về dạy học Địa lí địa phương

- Thực hiện theo Công văn số 9422/SGD&ĐT-GDTrH ngày 22/9/2015.

- Từ năm học 2013-2014 *dạy học Địa lí địa phương theo bộ tài liệu mới* “Tài liệu ĐỊA LÍ HÀ NỘI - CHƯƠNG TRÌNH ĐỊA PHƯƠNG” biên soạn năm 2013. Các trường đảm bảo để giáo viên có tài liệu giảng dạy, học sinh có tài liệu học tập.

- Cần kiểm tra, đánh giá kết quả học tập của học sinh sau khi học tập Địa lí Hà Nội. Hình thức kiểm tra Địa lí Hà Nội cần đa dạng: kiểm tra miệng, kiểm tra viết 15 phút, kiểm tra 1 tiết. Nội dung kiểm tra có thể là 1 câu hỏi hoặc một phần nội dung của câu hỏi.

- Sở, Phòng GD-ĐT sẽ kết hợp kiểm tra việc triển khai dạy học Địa lí Hà Nội trong các đợt kiểm tra, thanh tra chuyên môn đối với các cơ sở giáo dục.

- Trong Kế hoạch dạy học các tiết dạy Địa lí địa phương phải được bố trí phù hợp với khung phân phối chương trình. Địa lí địa phương của quận Hà Đông chỉ dạy

tích hợp với ĐỊA LÍ HÀ NỘI vào các tiết dự phòng, hoặc tuyên truyền bằng các hình thức khác, không dùng thay thế cho các tiết dạy ĐỊA LÍ HÀ NỘI.

7. Quy chế cho điểm tối thiểu

LỚP	HỌC KỲ I					HỌC KỲ II				
	KTTX			KTĐK		KTTX			KTĐK	
	M	15'	TH	V	HK	M	15'	TH	V	HK
6	1	1		1	1	1	1		1	1
7	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
8	1	1		1	1	1	1	1	1	1
9	1	1	1	1	1	1	1		1	1

Trên đây là một số hướng dẫn cụ thể về hoạt động chuyên môn trong năm học 2018 - 2019. Các trường vận dụng có sáng tạo, phù hợp với điều kiện thực tiễn của đơn vị. Trong quá trình thực hiện nếu có vướng mắc liên hệ trực tiếp với các đồng chí Giáo vụ bộ môn để được hướng dẫn, giải đáp.

- Đồng chí Lê Văn Bình – trường THCS Yên Nghĩa – SĐT: 0166.784.1926
- Đồng chí Trần Như Biên – trường THCS Nguyễn Trãi – SĐT: 0978.600.348